

Bryssel den 18.10.2016
SWD(2016) 331 final

ARBETSDOKUMENT FRÅN KOMMISSIONENS AVDELNINGAR

SAMMANFATTNING AV KONSEKVENSBEDÖMNINGEN

Följedokument till

Förslag till Europaparlamentets och rådets beslut

**om unionens deltagande i partnerskapet för forskning och innovation i
Medelhavsområdet (Prima) som genomförs gemensamt av flera medlemsstater**

{COM(2016) 662 final}
{SWD(2016) 332 final}

Sammanfattning
Konsekvensbedömning – Förslag till Europaparlamentets och rådets beslut om Europeiska unionens deltagande i ett partnerskap för forskning och innovation i Medelhavsområdet (Prima)
A. Behov av åtgärder
Vattenförsörjnings- och livsmedelssystem förvaltas inte på ett hållbart sätt i Medelhavsområdet. Det här är en utmaning som förstärks av klimatförändringen och har betydande effekter i senare led, bland annat social och ekonomisk stress, instabilitet och extern migration. En av de främsta orsakerna till den ohållbara förvaltningen av vattenförsörjnings- och livsmedelssystem i Medelhavsområdet är avsaknaden av gemensamma innovativa lösningar som är anpassade till förhållandena i regionen, lätt kan överföras inom den, och har genomgått fullständig testning genom pilotprojekt och förevisning på plats. Några sådana lösningar väntas heller inte uppstå eftersom de regionala utmaningarna är av helt andra proportioner än den totala nivån på investeringar i forskning och innovation i Medelhavsområdet, eftersom investeringsnivåerna varierar mycket i olika länder, eftersom finansieringen inte är inriktad på att ta itu med vatten- och livsmedelsutmaningarna, eftersom de berörda aktörerna – till exempel inom den privata sektorn – inte alltid har tillräckligt stark kapacitet inom forskning och innovation, och eftersom insatserna inom forskning, innovation och samarbete mellan EU:s medlemsstater och länder i södra och östra Medelhavsområdet är för splittrade (i huvudsak förvaltade genom bilaterala avtal) för att ha någon betydande inverkan.
Vad förväntas initiativet leda till?
Det allmänna målet är att utveckla de fullt testade och förevisade gemensamma innovativa lösningar inom vattenförsörjnings- och livsmedelssystem som Medelhavsområdet akut behöver, och på så sätt göra vattenförsörjnings- och livsmedelssystem i Medelhavsområdet mer effektiva, kostnadseffektiva och hållbara, och därigenom bidra till att lösa större problem kring näring, hälsa, välfärd och migration. Detta allmänna mål kan konkretiseras i följande fyra specifika mål: – Utarbetande av en stabil, långsiktig, gemensam strategisk forsknings- och innovationsagenda på området vattenförsörjning och livsmedelssystem. – Inriktning av alla nationella forsknings- och innovationsprogram på genomförandet av den strategiska forsknings- och innovationsagendan. – Strukturell medverkan av alla berörda forsknings- och innovationsaktörer (från den offentliga och privata sektorn) i genomförandet av den strategiska forsknings- och innovationsagendan genom sammanslagning av kunskaper och ekonomiska resurser för att uppnå den kritiska massa som behövs. – Stärkt forsknings- och innovationsfinansiering och genomförandekapacitet för alla berörda aktörer.
Vad är mervärdet av åtgärder på EU-nivå?
Initiativet är helt i linje med den nya ramen för partnerskap med tredjeländer inom ramen för den europeiska migrationsagendan, eftersom det tar itu med några av de underliggande orsakerna till migration, har tydliga kopplingar till forsknings-, klimatförändrings-, miljö- och jordbrukspolitik, och är ett exempel på den nya modell för utvecklingssamarbete som främjas genom den nya partnerskapsramen i den mån det involverar privata investerare, utnyttjar begränsade budgetresurser och fokuserar på små och medelstora företag och hållbar infrastruktur. Endast genom åtgärder på EU-nivå går det att uppnå ett väl samordnat och integrerat program med den skala, omfattning och kritiska massa som krävs för att uppnå de specifika och allmänna målen. Åtgärder på EU-nivå karaktäriseras av en stark hävstångseffekt eftersom de mobiliserar avsevärda tilläggsinvesteringar, både från den offentliga och från den privata sektorn. De ger också upphov till effekter som går utöver politik och lösningar inom forskning och innovation, och stöder på så sätt EU:s externa politik och arbete för att ta itu med de underliggande orsakerna till migration. EU:s deltagande i Prima kommer också sannolikt att stärka Europas synlighet och globala ansvar, i linje med EU:s grannskapspolitik, vilket främjar differentiering och större ömsesidigt egenansvar i samarbetet med grannskapspartner.
B. Lösningar
Vilka alternativ, både lagstiftning och andra åtgärder, har övervägts? Finns det ett rekommenderat alternativ? Varför?
Alternativ 0: Ingen strategiförändring – Referensscenario – Horisont 2020 fortsätter att stödja ämnen som berör vatten- och livsmedelsfrågor i allmänhet då det behövs. Det är osannolikt att särskilda initiativ inleds i syfte

att integrera medelhavsländernas system för forskning och innovation. Enskilda insatser skulle vanligen vara i 3–4 år. Effekterna skulle vara begränsade. Detta är inte det alternativ som rekommenderas.

Alternativ 1: ERA-NET Cofund-insatser – Den huvudsakliga insatsen inom Horisont 2020 skulle vara att genomföra en eller flera samfinansierade gemensamma ansökningsomgångar för varje åtgärd, vilket leder till finansiering av gränsöverskridande forsknings- och/eller innovationsprojekt. Enskilda insatser skulle vanligen vara i 5 år. Det skulle inte vara möjligt att åtgärda innovationsdimensionen på ett betydande sätt, eftersom de nationella programmen som skulle samarbeta och samordna sin verksamhet huvudsakligen fokuserar på offentliga forskningsorganisationers forskning. Alternativ 1 väntas inte integrera nationella finansieringsprogram i en gemensam strategisk forskningsagenda. Detta är inte det alternativ som rekommenderas.

Alternativ 2: Gemensamt Primaprogram på grundval av artikel 185 i EUF-fördraget – EU skulle ha möjlighet att vidta åtgärder för sitt deltagande i forsknings- och utvecklingsprogram som har inletts av flera medlemsstater, inklusive deltagande i de organisationer som har skapats för att genomföra programmen. I artikel 26 i förordningen om ramprogrammet Horisont 2020 anges villkoren och kriterierna för fastställande av och förslag till ett initiativ enligt artikel 185 i EUF-fördraget. Kommissionen får bland annat endast föreslå artikel 185-initiativ när det behövs en särskild genomförandestruktur och där de deltagande staternas engagemang för integration på vetenskaplig, förvaltningsmässig och finansiell nivå är stort. Detta alternativ innebär att man utarbetar en övergripande strategisk forskningsagenda och dess hela genomförande genom flera gränsöverskridande ansökningsomgångar som genomförs av flera deltagande stater och tillämpas genom en särskild genomförandestruktur (ett finansieringsorgan för genomförandestruktur). Detta är vanligen ett långsiktigt åtagande (tio år). EU skulle bidra ekonomiskt genom att matcha nationella investeringar. Detta alternativ är det som har bäst förutsättningar att leda till att de specifika och allmänna målen uppnås och i synnerhet till att ett antal pilotprojekt och demonstratorer genomförs på områden som är strategiskt viktiga för vattenförsörjnings- och livsmedelssystem. All erfarenhet från genomförandet av tidigare och pågående artikel 185-initiativ beaktas i alternativet, i fråga om förvaltningen av EU:s ekonomiska bidrag, uppnåendet av effekter osv. Detta alternativ är också utformat för att säkerställa sund ekonomisk förvaltning och skydda Europeiska unionens ekonomiska intressen genom lämpliga förhandskontroller, ekonomiska rapporter och efterhandskontroller.

Vem stöder vilka alternativ?

Utgående från samråden med berörda parter online anses **alternativ 2** utgöra det bästa alternativet. Expertgruppen anger också i sin rapport att **alternativ 2** anses utgöra det mest fördelaktiga alternativet. Från ett brett politisk perspektiv måste det prioriterade alternativet stå i proportion till problemets betydelse och brådskande natur, behovet av att ta itu med det på allvar och utan dröjsmål och deltagarnas ambition och åtagande att avdela tillräckliga resurser och kollektiv uppmärksamhet för att säkerställa ett gott resultat. Från detta perspektiv verkar alternativ 2 som det mest lämpliga, på grund av potentiellt högre **effektivitet** när det gäller att uppnå de fastställda målen, **effektivare** genomförande och mer **enhetlighet** med andra strategier och program, även om det inte saknar riskfaktorer, som skulle behöva förebyggas ordentligt.

C. De rekommenderade alternativens konsekvenser

Vad är nyttan med de rekommenderade alternativen (om sådana alternativ finns, annars anges för huvudsakliga alternativ)?

Det rekommenderade artikel 185-alternativet kommer att uppnå snabb integrering av nationella program och åtgärder inom forskning och innovation i Medelhavsområdet. Det kommer att säkerställa ett effektivt och ändamålsenligt utarbetande av fullt testade och förevisade, gemensamma, innovativa, integrerade lösningar för hållbar förvaltning av vattenförsörjnings- och livsmedelssystem. Det kommer att ge små och medelstora företag samt andra företag större möjligheter inom livsmedels- och vattensektorerna i Medelhavsområdet. Det kommer att ha storskaliga positiva miljökonsekvenser. Det kommer att förbättra jordbrukarnas försörjningsmöjligheter. Det kommer att ge stora positiva ekonomiska effekter. Det kommer att förbättra näring och hälsa för folket i Medelhavsområdet. Det kommer att bidra till bättre politisk stabilitet och minskad intern och extern migration.

Vad är kostnaderna för de rekommenderade alternativen (om sådana alternativ finns, annars anges kostnader för huvudsakliga alternativ)?

Initiativet kräver att 200 miljoner euro investeras genom Horisont 2020 under de tio år som det gemensamma Primaprogrammet pågår. Detta ekonomiska bidrag från EU motsvarar en liknande summa som de deltagande staterna har åtagit sig att bidra med. En tydlig arbetsfördelning kommer att fastställas mellan EU:s ekonomiska bidrag och de deltagande staternas ekonomiska bidrag. EU:s ekonomiska bidrag kommer främst att fokuseras på forsknings- och innovationsåtgärder med högre tekniska mognadsgrader i form av stöd med den kritiska massa som behövs för ett begränsat antal strategiskt utvalda pilotprojekt och demonstratorer. Nationella ekonomiska bidrag kommer att fokuseras på forsknings- och innovationsåtgärder med lägre teknisk mognadsgrad, på insatser för rörlighet och utbildning, nätverkande osv. De årliga arbetsplanerna kommer att säkerställa att alla insatser är enhetliga och att de syftar till att uppnå de operativa, specifika och allmänna

målen.
Hur påverkas företagen, särskilt små och medelstora företag och mikroföretag?
Initiativet kommer att ge större ekonomiska möjligheter för företag, små och medelstora företag och mikroföretag i Medelhavsområdet, i synnerhet de som verkar inom vatten- och livsmedelssektorerna. I Medelhavsområdet utgör mikroföretag, små och medelstora företag en betydande drivkraft för ekonomin och sysselsättningen. Små och medelstora företag inom livsmedelsbranschen utgör en stor andel av det totala antalet små och medelstora företag och har mycket innovationspotential. Enligt Primas expertgrupp skulle hälften av alla små och medelstora företag inom livsmedelsbranschen kunna utföra innovationsåtgärder, och skulle därigenom kunna bli involverade i en mycket större utsträckning i till exempel livsmedelsbranschens värdekedjor.
Påverkas medlemsstaternas budgetar och förvaltningar i betydande grad?
De deltagande staterna skulle bidra med 200 miljoner euro till initiativet. Initiativet skulle involvera berörda parter från den offentliga sektorn till fullo i alla deltagande stater, bland annat ministerier, byråer och andra finansieringsorgan i EU och tredjeländer som har ett intresse av de problem som Medelhavsområdet står inför på området vattenförsörjnings- och livsmedelssystem. Överföring och skapande av kunskap anses vara en direkt konsekvens av genomförandet av alternativ 2, eftersom det innebär att ett nytt och integrerat tillvägagångssätt inrättas för Medelhavsområdet inom forskning och innovation.
Uppstår andra betydande konsekvenser?
Konsekvenserna av artikel 185-alternativet är omfattande och får följder för forskning och innovation, branschen, miljön, jordbruket, näring, hälsa, politik och migration.
D. Uppföljning
När kommer åtgärderna att ses över?
När det gäller en artikel 185-åtgärd bör ändamålsenligheten utvärderas både på programnivå (med fokus på om de övergripande målen har uppnåtts) och nationell nivå (med fokus på enskilda länders mål). En mellanutvärdering och en slutlig oberoende utvärdering planeras. Villkoren och uppgiftskraven för dessa utvärderingar måste fastställas vid inledningen av artikel 185-initiativet.